

Asia: VN/10391/2019

Hallituksen esitys Suomen ja Viron väestön rekisteröinnistä tekemän sopimuksen hyväksymisestä

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Tietosuojavaltuutetun toimisto kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä Suomen ja Viron väestön rekisteröinnistä tekemän sopimuksen hyväksymisestä.

Rekisteröidyn oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle

Esityksen vaikutuksia koskevan osion sivulla seitsemän kuvataan rekisteröidyn mahdollisuutta vaatia itseään koskevan tiedon korjaamista ja muutoksenhakua tähän päätökseen. Esityksessä on tunnistettu se, että rekisteröidyllä on mahdollisuus vaatia tiedon korjaamista rekisterinpitäjältä väestötietojärjestelmästä ja Digi- ja väestötietoviraston varmennepalveluista annetun lain (661/2009, myöhemmin VTJ-laki) 76 §:n nojalla, tehdä tästä päätöksestä oikaisuvaatimus lain 76 a §:n nojalla ja hakea muutosta niin kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään.

Yleisen tietosuojasetuksen 77 artiklan 1 kohdan mukaan jokaisella rekisteröidyllä on oikeus tehdä valitus valvontaviranomaiselle, erityisesti siinä jäsenvaltiossa, jossa hänen vakinainen asuinpaikkansa tai työpaikkansa on taikka jossa väitetty rikkominen on tapahtunut, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan yleistä tietosuojasetusta, sanotun kuitenkin rajoittamatta muita hallinnollisia muutoksenhakekeinoja tai oikeussuojakeinoja.

Hallituksen esityksessä Digi- ja väestötietoviraston toimialaa koskevien lakien muuttamiseksi (HE 10/2019) pykäläkohtaisissa perusteluissa on todettu, että VTJ-lain 76 §:n säännöksessä ei ole kyse lisäedellytysten asettamisesta tietosuojasetukseen nähden, vaan rekisterinpitäjällä on suoraan tietosuojasetuksen 12 artiklan 4 kohdan perusteella velvollisuus ilmoittaa viipymättä, viimeistään

kuukauden ku-luessa rekisteröidyn pyynnön vastaanottamisesta, mikäli rekisterinpitäjä ei toteuta toimenpiteitä rekisteröidyn pyynnön perusteella. Samassa yhteydessä rekisterinpitäjän on kerrottava mahdollisuudesta tehdä valitus valvontaviranomaiselle ja käyttää muita oikeussuojakeinoja. Hallintolain mukaisessa oikaisuvaatimusmenettelyssä olisi kyse tietosuoja-asetuksen 79 artiklan mukaisesta hallinnollisesta oikeussuojakeinosta, joka ei rajoita rekisteröidyn 77 artiklaan perustuvaa oikeutta tehdä valitusta valvontaviranomaiselle. Rekisteröidyllä olisi tietosuoja-asetuksen 77 artiklan ja tietosuojalain 21 §:n perusteella oikeus saattaa asia tietosuojavaaltuutetun käsiteltäväksi, jos rekisteröity katsoo, että häntä koskevien henkilötietojen käsittelyssä rikotaan sitä koskevaa lain-säädäntöä. Oikaisuvaatimus ja valvontaviranomaiselle tehtävä valitus olisivat rinnakkaisia hallinnollisia oikeussuojakeinoja.

Nykyisessä muodossaan sopimuksen perusteluosa antaa sen kuvan, ettei rekisteröidyllä olisi mahdollisuutta tehdä valitusta tietosuojavaaltuutetun toimistolle rekisterinpitäjän tietojen korjaamista koskevassa asiassa. Perusteluja tulisi tältä osin muuttaa siten, että niistä olisi luettavissa rekisteröidyn mahdollisuus käyttää myös yleisen tietosuoja-asetuksen mukaista oikeutta valittaa tietosuoja-asetuksessa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle eli Suomessa tietosuojavaaltuutetulle.

Vaikutustenarviointi

Yleisen tietosuoja-asetuksen 35 artiklan 1 kohdan mukaan jos tietyn tyyppinen käsittely etenkin uutta teknologiaa käytettäessä todennäköisesti aiheuttaa – käsittelyn luonne, laajuus, asiayhteys ja tarkoitukset huomioon ottaen – luonnollisen henkilön oikeuksien ja vapauksien kannalta korkean riskin, rekisterinpitäjän on ennen käsittelyä toteutettava arviointi suunniteltujen käsittelytoimien vaikutuksista henkilötietojen suojalle.

Mainitun artiklan 11 kohdan mukaan rekisterinpitäjän on tehtävä tarvittaessa uudelleentarkastelu arvioidakseen, tapahtuuko käsittely tietosuojaa koskevan vaikutustenarvioinnin mukaisesti, ainakin jos käsittelytoimien sisältämä riski muuttuu.

Mainitun artiklan 10 kohdan mukaan jos 6 artiklan 1 kohdan c tai e alakohdan mukaisen käsittelyn oikeusperusteena on rekisterinpitäjään sovellettava unionin oikeus tai jäsenvaltion lainsäädäntö, joka säätelee siihen liittyvää käsittelytoimintaa tai käsittelytoimia, ja tietosuojaa koskeva vaikutustenarviointi on jo tehty yleisen vaikutustenarvioinnin osana kyseisen käsittelyn oikeusperusteen hyväksymisen yhteydessä, 1–7 kohtaa ei sovelleta, paitsi jos jäsenvaltiot katsovat tarpeelliseksi toteuttaa tällaisen arvioinnin ennen käsittelytoimien aloittamista.

Tietosuojavaaltuutetun toimiston näkemyksen mukaan hallituksen esityksessä kuvattu henkilötietojen käsittely on sen laatuista, että tietosuojan vaikutustenarvioinnin tekeminen tai sen päivittäminen on perusteltua.

Ahtonen Tiina
Tietosuojavaltuutetun toimisto